

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

Természettudományi Kar

Kognitív tudományi tanszék

Az igekötők irányjelentésének szerepe újító
szlengkifejezések értelmezésében.

Készítette: Fazekas Judit
Kognitív tanulmányok
szakos hallgató

Konzulens: Pléh Csaba
Egyetemi tanár

Tartalom

1.Bevezetés.....	2
2. Értelmezési folyamatok.....	3
2.1. Ismeretlen kifejezések értelmezése	
2.2. Szlengkifejezések értelmezése	
2.3. Többmorfémás kifejezések értelmezése	
2.4. Az igekötők lehetséges szerepei	
2.5. Igekötők irányjelentéseinek metaforikus értelmezése	
2.6. Az igekötők produktivitása	
2.7. Igekötős igék feldolgozása	
3. A vizsgálatok célja és anyaga.....	8
3.1. A vizsgálatok célja	
3.2. A vizsgálatok anyaga	
4. Szlenges igekötős igék feldolgozása: hipotézisek.....	9
4.1. Első hipotézis	
4.2. Második hipotézis	
4.3. Harmadik hipotézis	
5. Az első vizsgálat.....	10
5.1. Résztvevők, módszer	
5.2. Eredmények	
6. Második vizsgálat.....	12
6.1. Résztvevők, módszer	
6.2. Eredmények	
7.Harmadik vizsgálat.....	14
7.1. Résztvevők, módszer	
7.2. Résztvevők, eredmények	
7.2.1.Egyetemisták	
7.2.2. 9. osztályos tanulók	
7.2.3. 4. osztályos tanulók	
7.3. Összefoglalás	
8. Megbeszélés.....	20
9. Kitekintés, esetleges további vizsgálatok.....	21
10.Felhasznált irodalom.....	22
11.Melléklet.....	23

1.Bevezetés

Az ismeretlen kifejezések értelmezésének vizsgálata általában az iskolás kor előtt álló gyermekekhez kötődik, mivel ők még nem sajátították el teljes mértékben anyanyelvüket (lásd például Yu, 2007). Azonban a felnőttek is találkoznak időnként számukra új szavakkal, kifejezésekkel. Ezt a folyamatot azért érdemes idősebb korosztályoknál is vizsgálni, mert a felnőttek ilyen helyzetben használt stratégiái rámutathatnak, hogy milyen nyelvi és nem nyelvi hatások befolyásolják a kompetens nyelv-használók kommunikációját. Továbbá az ilyen jellegű adatok összevetése a gyermeknyelvi vizsgálatok eredményeivel érdekes jelenségekre világíthat rá a nyelvelsajátítással kapcsolatban is.

Dolgozatomban a fent tárgyalt jelenséget újító szlenges igekötők felhasználásával vizsgálom, főleg egyetemistáknál, de az összehasonlítás érdekében 10. és 4. osztályos tanulók is részt vettek a vizsgálatban.

A szlenges kifejezések tanulmányozásra különösen érdemes területe az igekötős igék csoportja, egyrészt a számos már jelenlévő ilyen típusú ige, másrészt az igekötők rendkívüli produktivitása valamint különféle jelentésbefolyásoló szerepei miatt. Kiemelten érdekesek az igekötők irányjelentései az adott kifejezések értelmezésére.

Az újító igekötős igék értelmezési stratégiáinak feltérképezéséhez első két vizsgálatomban kérdőíves mondatbefejezést használtam. A kísérleti személyeknek írott példák illetve akusztikusan maszkolt ingeranyagok alapján kellett mondatokat kiegészíteniük. Majd az általam feltételezett összefüggéseket felnőtt valamint 10 és 15 éves korosztállyal végzett priming kísérletek segítségével vizsgáltam.

Az eddigi vizsgálatok alapján úgy tűnik, hogy az igekötők irányjelentése és azok térbeli változásai hatással vannak az ismeretlen kifejezések értelmezésére.

Dolgozatomban először az ismeretlen valamint a többmorfémás kifejezések értelmezésével, az igekötők lehetséges szerepeivel, valamint az igekötős igék feldolgozásával foglalkozom. Majd ismertetem a hipotéziseimet valamint a kísérletek módszereit és eredményeit. Végül az eredmények elemzése után a lehetséges új kutatásokra térek ki.

Az első és második vizsgálatot nem tárgyalom részletesen dolgozatomban, csak azokra a pontokra térek ki, amelyek a további vizsgálatok szempontjából kiemelten lényegesek.

2. Értelmezési folyamatok

2.1. Ismeretlen kifejezések értelmezése

Az ismeretlen kifejezések megértését vizsgáló szakirodalom inkább az első nyelvüket tanuló gyerekek nyelvtanulását helyezi előtérbe.

Azonban ezen vizsgálatok eredményei nem használhatóak fel felnőtteknél, mivel a gyerekek nyelvtanulását számos olyan tényező befolyásolja, amely egy teljes nyelvi kompetenciával rendelkező nyelvhasználó esetében már nem érvényes.

Bár kevés olyan vizsgálat van, amely a felnőttek és a gyerekek ismeretlen kifejezéseket értelmező stratégiái közötti különbségekkel foglalkozik, néhány főleg a gyermekek nyelvtanulására koncentráló, de összehasonlításként felnőtteket is bevonó munka rávilágított bizonyos általános különbségekre. Például Ramscar és munkatársai (2011) azt találták, hogy míg a gyerekek inkább az informativitást veszik főleg figyelembe, mikor egy ismeretlen kifejezés értelmezésére kerül sor, addig a felnőttek inkább logikai alapú döntéseket hoznak.

Az egyik ilyen lényeges és a jelen vizsgálatok szempontjából kiemelten fontos tényező a kontraszt elve, mely szerint minden újonnan hallott szó jelentése különbözik az összes többi addig ismert szó jelentésétől (Pléh, Lukács & Kas, 2008).

A vizsgálatok tárgyát képező szlengkifejezések is jól mutatják, hogy számos kifejezésnél figyelembe kell vennie egy felnőtt beszélőnek, hogy az esetleg egy másik, már ismert kifejezés szinonimája lehet (például *beleszeret* - *belezúg*, *rákattan* stb.).

Felnőtt beszélők esetében a kifejezések értelmezését a formailag hasonló és/vagy azonos domainbe tartozó (lásd szemantikus mező elmélet Kittay 1992) szavak határozzák meg. Szerepe van még annak is, hogy általában mely szavak jelennek meg abban a környezetben, amelyben a hallgató az ismeretlen kifejezéssel találkozott (Fischer, 1994).

Ez utóbbi tényező általában hasznos taxonómiai információkkal szolgál, melyek kapcsolata a tematikus információkkal érdekes kérdéseket vet fel. Whitmore és munkatársai (2004) kimutatták, hogy bár mind a tematikus mind a taxonómiai információk elérhetőek ismeretlen szavakkal való találkozáskor, a taxonómiai adatok könnyebben kerülnek előhívásra, mivel az ilyen típusú besorolás kis erőfeszítéssel von maga után nagy mennyiségű az értelmezést segítő információt.

2.2. Szlengkifejezések értelmezése

Általában azok az új kifejezések, melyek a felnőtt beszélők számára is ismeretlenek, nagy részben idegen szavakon alapulnak (mint például technikai újdonságok nevei, szakszavak) ez alól jelent kivételt a szleng, mely gyakran táplálkozik kizárólag a magyar nyelvből, de emellett nagyon produktív területe a nyelvnek. A szlenges igekötős igék osztályának nyitott voltára a későbbiekben részletesebben is kitérek majd.

A szlenges kifejezések érdekes vizsgálati anyagot szolgáltatnak az ismeretlen kifejezések értelmezéséhez, azonban a szlengkutatás egészen az utóbbi évtizedekig erősen hátrányos helyzetben volt a magyar nyelvészetben, mivel a szlenget általában hibás nyelvhasználtként kezelték és így nem is tartották vizsgálatra érdemesnek (Kis, 1997). Emiatt nem igazán foglalkoztak szlenggel a megértés szempontjából sem.

2.3. Többszorosított kifejezések értelmezése

A magyar nyelv agglutinatív szerkesztéséből adódóan több fontos szempont vizsgálatát is lehetővé teszi az alaktani feldolgozással kapcsolatban (Pléh & Juhász, 2001b).

Például a szegmentáció több okból is lényeges lépés a megértés során. Egyrészt a szótárban való keresés elindításához szükséges a keresendő elem beazonosítása, másrészt a szavak egymástól való elhatárolása kihagyhatatlan lépés a mondatbeli szerep meghatározásához is. Az első és a nyomatókos szótagok valamint a hangrend a szegmentációs folyamatoknál lényeges tényezők a magyar nyelv esetében is.

Az analitikus vagy egészes hozzáférés kérdésében a magyar nyelvet tekintve az utóbbi ellen szól, hogy egy adott szótóhoz akár több száz szóalak is kapcsolódhat. Azonban az analitikus folyamatok mellett a megértés hatékonyságának növelése érdekében estenként megjelenhet az egészes megértés is, ahogy azt a vegyes modellek is mutatják. Finn nyelvű afáziasokkal beszédét vizsgálva például Niemi és munkatársai arra jutottak, hogy míg a főnévragok hozzáférése analitikus, addig a képzett szavaké egészes lehet (lásd: Pléh & Juhász, 2001b).

A sokmorfémás szavak esetében felmerül a kérdés, hogy morféákat folyamatosan egymás után vagy pedig egyszerre az összes morféma ismeretében dolgozzuk-e fel. Elképzelhető, „hogy a magyarban a szótestnek nem minden része viselkedik egyformán. A prefixumokra nézve levágás-hozzáférés-kombináció ciklus képzelhető el, míg a

szuffixumokra nézve talán nincs szükség 'aktív levágásra' pusztán a 'maradék' szótest lexikai keresésére.”. (Pléh & Juhász, 2001b 12-13 o.)

A sokmorfémás szavak esetében a formai integrációtól fontos elkülöníteni a lexikai hozzáférés kérdését, ugyanis elképzelhető, hogy bár például a *házas* megértése során nem aktiválódik maga a *ház* szó, azonban valamiféle utólagos ellenőrzőfolyamat során mégis szerepet játszik.

Kérdéses még a többváltozatú töveknél az is, hogy az elsődleges hozzáférés az eltérő végződéstípusoknál is mindig ugyanarra a töv változatra történik-e (például a *lóval* és a *lovas* estében is a *ló* tö-e az elsődleges, vagy megjelenik a *lov-* változat is). Itt is fontos a hozzáférés és a reprezentáció kérdését különválasztani, mivel elképzelhető olyan eset, ahol a hozzáférés töv változatfüggő, a reprezentáció azonban nem. Szerepet játszanak még a bejósolhatósági viszonyok is, ugyanis egyes töv változatok előre vetíthetnek bizonyos ragokat (pl.: *kéz-kézben*, *kez-kezet*).

Pléh és Juhász két kísérletükben többmorfémás, egy vagy több morfémájukban hibát tartalmazó szavakat vizsgáltak lexikális döntési helyzetekben. Az első kísérlet során egy komplex elrendezés segítségével átfogóbb képet szerettek volna kapni a kérdésről, a második kísérletben pedig csak a toldalékmagánhangzók harmóniás hatásait felhasználva, a toldalékmorfémák elhelyezkedésével összefüggő hatásokat vizsgálták. A kísérletek eredményei alátámasztották, hogy „a reprezentáció szintjén van analitikus folyamat a magyarban, megfigyelhető mind a prefixum, mind a szuffixum levágása, s a keresési idők ebben nagymértékben a releváns halmaz függvényei.”. (Juhász & Pléh, 2001b 32. o.)

Az alaktani feldolgozás magyar nyelvben megmutatkozó sajátosságai a tárgyalt kísérletekben is lényeges szerepet játszanak, mivel az általam vizsgált kifejezések értelmezését is morfémáik egymásra hatásának tükrében vizsgálom.

2.4. Az igekötők lehetséges szerepei

Az igekötők a preverbális elemek osztályába tartoznak. Különösen érdekesek egyrészt a lehetséges mondatbeli pozícióik, másrészt változatos jelentéseik miatt. A következőkben különböző nyelvtani szerepeikkel foglalkozom.

Az igekötők specifikálhatják az ige jelentését. Például konkrét módon a lokatív jelentések esetén (*bemegy a házba*), azonban absztrakt értelmezéseknél is lényeges szerepük van (pl.: *átgondol*, *megszeret*). (Pléh & Juhász, 2001a) A tárgyalt vizsgálatokban az absztrakt értelmezésnek kiemelt szerephez jutnak.

Kifejezhetnek befejezettséget, mint például a *befut* alakban a *fut*-tal szemben, vagy az *elfelejt* esetében a *felejt*-tel szemben. Szlengeket vizsgálva érdemes külön figyelmet fordítani a *be*- igekötős befejezettséget kifejező kijelentések elszaporodására (mint például *bevágódik, beiszik, beájul, becsajozik*).

Az igekötők egy további fontos jellegzetessége az argumentumok szabályozása. A konkrét, mozgást kifejező igéknél az igekötő sokszor egyértelműen meghatározza az irányvonalat, amit a rag kifejez majd. (Például: *kimegy a házból* esetén a *ki*- igekötő általában egy kifelé irányuló mozgást mutató ragot von magával.)

Az igekötős igék a vonzatszerkezetre is hatással lehetnek. Például előfordulhat, hogy „az igekötős ige belső vonzata még olyan igéknél is tárgyeset, ahol az igekötő nélküli alak függőesettel jár” (Pléh & Juhász, 2001a, 201. o.) mint például a *néz valamire / megnézi azt* esetében. Ezek, az igekötők által előidézett változások rendkívül fontosak az első két vizsgálat szempontjából is, mivel a kísérleti személyeknek a megváltoztatott igekötőt figyelembe véve kell toldalékokat illeszteniük a mondatokba.

2.5. Igekötők irányjelentéseinek metaforikus értelmezése

A téri viszonyok számos fogalmi metafora alapját képezik, mint például az ÉLET, MINT UTAZÁS, vagy TÁRSADALMI RENDSZER, MINT TÉRBELI KAPCSOLATOK RENDSZERE összefüggések esetében. (Kövecses, 2005)

A teret forrástartományként felhasználó metaforákban kiemelt szerepe van a különböző irányoknak, melyeket gyakran igekötőkkel fejezünk ki. Az orientációs metaforák a céltartomány elemeinek rendszerbe foglalását is elősegítik, így az ellentétes igekötők gyakran ellentétes jelentésekhez kapcsolódnak.

Az egyik gyakran megjelenő kettősség a *ki-be* igekötőkhöz kapcsolódik, mely általában a valamely folyamatba való belevonódást majd abból való kilépést jelzi. Mint például a **beleszeret- kiábrándul, beveszik a csapatba – kirúgják a csapatból, berúg – kijózanodik** kifejezésekben.

Szintén sok kifejezésben jelenik meg a *fel-le* kettősség, amely általában a több-kevesebb céltartománynak felel meg. Például: *Halkíts le a magnót., Csavard fel a hangerőt., Fel vagyok dobva / Le vagyok törve, Felszed /Lekpotat valaki* esetében.

A két példaként bemutatott igekötőpár gyakran szerepel a vizsgálati anyagban is.

2.6. Az igekötők produktivitása

A szlengszavak osztályának nyitott volta mellett érdemes kiemelni az igekötők produktivitását is.

Ahogy az előző, igekötők irányjelentéseivel foglalkozó részben láthattuk, bizonyos igekötőkhöz, igekötőpárokhoz újabb kifejezések megalkotásánál is felhasználható jelentések tapadnak. Így számos új igekötős kifejezés születhet egy meghatározott minta alapján.

Kiefer és Ladányi (2000) például a *be-* igekötős igéket vizsgálta ebből a szempontból és úgy látták, hogy mindhárom általuk elkülönített kapcsolódási minta lehetőséget nyújt új kifejezések megjelenésére. Az első csoportban a *be-* irányjelentésben szerepel (például *bekopiz* (~bemásol), *bedecsózik* (~gördeszkával bemegy)), a másodikban 'telljesség, totalitás' jelentésben (ide például a márkaneveik által megjelölt különböző termékek használatára, beszerzésére utaló igék, mint a *beníveáz*, *beikeásít* tartoznak), a harmadik csoportbanban pedig bizonyos cselekvés nagy vagy kielégítő mértékben való végzésére utal, mint a vizsgálatokban is megjelenő *berág* vagy *belezúg*.

Az utolsó csoportba tartozó igék rohamos terjedését jól mutatja Nádasdy Ádám „Besír, beröhög” című 2002-es cikke is (Nádasdy, 2002), melyben még kérdésként veti fel, hogy az ilyen típusú igék terjedése tartós lesz-e. Azt hiszem majdnem 10 évvel később nyugodtan kijelenthetjük, hogy nem csak múló divatról volt szó. Jól mutatják ezt a szintén ebbe a csoportba sorolható (bár véleményem szerint bizonyos szempontból a második csoporttal is rokonítható), feltehetőleg a *beiszik* alak mintájára kialakult, *besörözik*, *bekoktélózik* típusú alakok is, melyek már különböző kábítószerekre és azok szlenges elnevezéseit felhasználva is megjelentek (pl.: *bekokózik*).

2.7. Igekötős igék feldolgozása

Pléh Csaba és Juhász Levente Zsolt egy másik, már említett munkájukban (Juhász & Pléh, 2001a) bemutatnak egy kísérletet, melyben Taft (1979) cikkét véve alapul célzottan az igekötők levágási tendenciáival foglalkoznak. Taft cikkében három kísérletről számol be, ahol a szavak egyes gyakorisági mutatóit felhasználva azt vizsgálja, hogy a különböző affixumokkal ellátott szavak értelmezése egészelegesen vagy a szót elemire bontva történik-e. Míg az első két kísérlet egyértelműen alátámasztotta az affixumlevágás elméletét, a harmadik kísérlet már egy bonyolultabb, két különböző

tárolási módszert bemutató modellt vetített előre. Azonban a kísérletsorozat egésze támogatja az igekötőlevágásos feldolgozást, amely a Pléh-Juhász cikkben bemutatott kísérletek alapja is.

Az utóbbi vizsgálat szabad igekötős (pl.: *lefejez*), nem elváló igekötős (pl.: *kirándul*), nem áttetsző igekötős (pl.: *kitüntet*), és látszólagos igekötős (pl.: *becsül*) szavakat és azok felcserélt igekötővel (pl.: *felfejez*) vagy a töben esetleg az igekötőben ejtetett betűhibával (pl.: *kirundul*, *katüntet*) eltorzított alakjait vizsgálták. A kísérleti személyeknek döntést kellett hozniuk, hogy a képernyőn látott szó létezik-e a magyar nyelvben. A reakcióidőket vizsgálva Taft affixumlevágási elméletét a magyar igekötők esetében is megerősítették.

Az affixumlevágási tendenciákkal kapcsolatban mindenképpen érdemes még megemlíteni Marlsen-Wilson és munkatársai (1994) munkáját is, ahol a szerzők 6 kísérlet során vizsgálták a különböző affixumokkal ellátott angol szavak egymásra gyakorolt előfeszítési hatásait. Kísérleteik során több ponton is árnyalták Taft eredményeit. A kísérletsorozat például megerősítette, hogy a prefixumokkal ellátott transzparens igekötős szavakat a prefixumot levágva dolgozzuk fel. Az előfeszítéseket vizsgáló kísérleteik arra is rávilágítottak, hogy az ilyen felépítésű szavaknál a szótő a lényeges első sorban, mivel csak az azonos szótővel, de más prefixummal megjelenő szavaknál volt tapasztalható az előfeszítés, fordított esetben nem.

3. A vizsgálatok célja és anyaga

3.1. A vizsgálatok célja

Vizsgálataim célja olyan kifejezések megértésének feltérképezése, melyek a hallgató számára ismeretlenül fordulnak elő egy felnőtt résztvevők között zajló beszélgetésben. Főleg az igekötők téri jelentéseire koncentrálok, mivel érdekes megvilágításba helyezik a téri viszonyok metaforikus jelentéseinek kérdését, mely a nyelv és gondolkodás viszonyának egyik fontos vizsgálati területe.

Mivel az ilyen típusú kifejezések értelmezésével kapcsolatos vizsgálatok nem igazán születtek eddig (többek között a szleng hátrányos helyzetéből adódóan) vizsgálataim feltáró jellegűek, előzetes eredmények hiányában szoros összefüggések helyett inkább általános értelmezési tendenciák jelenlétének kimutatására törekszem.

3.2. A vizsgálatok anyaga

A kísérletben olyan szlenges igekötős igét használtam, amelyek eredeti igekötőjét kicseréltem egy másik igekötőre (például: *rákattan* helyett *kikattan*, *kiakad* helyett *átakad* és *beakad*). Így olyan igét próbáltam létrehozni, amelyek még nincsenek aktívan jelen a mai nyelvhasználatban, de egyes, már használatban lévő szlengbeli kifejezésekhez való hasonlóságuk miatt elképzelhető a megjelenésük.

Kövecses szlengszótárának végén találhatunk egy szinonimamutatót, melyben a szerző összegyűjtötte azokat a fogalmakat, melyhez minimum 10 szlengszó kapcsolható (Kövecses, 2009). Az ezek között szereplő, interperszonális jelentéssel is rendelkező szlengkifejezések közül került ki a vizsgálati anyag nagy része. A legtöbb szinonimával rendelkező kifejezés a *beleszeret* (*belezúg*, *beleesik*, *rákattan*) és a *dühös lesz* (*berág*, *bekattan*, *kiakad*) volt, így a tesztben is az ilyen jelentésű igék fordulnak elő a leggyakrabban.

Olyan kifejezéseket választottam alapul, ahol az igekötő nem csak irányt határoz meg az eredeti igéhez képest, hanem nagyban módosítja annak eredeti jelentését is. Például a hangadást kifejező *zúg* ige a *bele-* igekötővel társulva egy teljesen más, szerelemmel kapcsolatos jelentést kap. Az ilyen típusú igék azért kiemelten érdekesek, mert egy olyan igekötős igénél, ahol az igekötő kevésbé módosítja a jelentést, esetleg igekötő nélkül nem is használjuk az adott kifejezést (például *kiábrándul*) az igekötő felcserélésével kapott szó (*beábrándul*) értelmezése valószínűleg egyértelműen az eredeti kifejezésből indulna ki. Míg az általam használt igéknél az igekötő nélküli ige és az általam elferdített szlenges kifejezés is aktiválódhat.

Ezen túl a szleng produktív volta miatt elképzelhető, hogy az általam vizsgált kifejezések megjelennek majd a magyar nyelvben, így tekinthetjük őket potenciális szlenges igéknek. Például a tesztben még potenciális igeként szereplő *lehal* az utóbbi hónapokban egyre gyakrabban jelenik meg a fiatalok körében (már a MOKK korpuszban is megjelent 1-es gyakorisági mutatóval).

4. Szlenges igekötős igék feldolgozása: hipotézisek

4.1. Első hipotézis

Figyelembe véve az igekötőlevágási tendenciát, az absztrakt kifejezésekkel kapcsolatosan leírtakat, valamint az igekötők alapvetően téri jelentéseit, úgy gondolom, hogy a kísérleti személyek gyakran fogják az újító igekötős igét az eredeti igével

ellentétes jelentésükét értelmezni, ha az általam beillesztett igekötő iránya is az eredeti igekötő irányával ellentétes. Az első két, mondatkiegészítési vizsgálat esetében például ha a *belezügott* ige *bele* igekötőjét *ki*-re cseréltem, és a következő mondatot vizsgáltam: *Béla teljesen kizügott Ann*_____, az általam várt válasz az *Annából* lenne.

4.2. Második hipotézis

Mivel ismeretlen kifejezések értelmezésénél a megértés nagy mértékben támaszkodik a már ismert, az új kifejezéshez hasonló alakú kifejezésekre is, feltételezem, hogy amennyiben egy adott kifejezés a megváltoztatott igekötő ellenére is könnyen értelmezhető az alapjául szolgáló szlengkifejezés szinonimájaként, gyakran az eredeti kifejezés jelentését tulajdonítják majd neki.

Például a mondatkiegészítési vizsgálat esetében a *beakadt* ige a *kiakad*-hoz hasonlóan 'dühös lesz' jelentésben eredményezheti a *-ra* rag választását.

4.3. Harmadik hipotézis

Bizonyos esetekben egy ige az adott mondaton belül értelmezhető konkrét jelentésben is. Ez esetben nem is igazán ismeretlen kifejezések értelmezéséről kell beszélnünk.

Ilyen módon megközelíthető igék lehetnek a *beakadt*, *kifutott*, *átesett* és esetleg az *átmártotta*.

5. Az első vizsgálat

5.1. Résztvevők, módszer

Az első vizsgálat során 1016, átlagosan 18 és 25 év közötti kísérleti személy töltött ki egy 107 mondatból álló tesztet. A válaszadók a Budapest Műszaki Egyetem hallgatói voltak és a 2009/2010-es tanév őszi félévében a Látás, nyelv, emlékezet valamint a Pszicholingvisztika órák keretében vettek részt a vizsgálatban.

A vizsgálatban *Krisztián átakadt Barbi*_____ *a múlt héten*. típusú mondatok szerepeltek. Minden mondatban egy női és egy férfi résztvevőre utaló tulajdonnév szerepelt. A vizsgált igék megjelentek elváló és nem elváló igekötős változatban is.

Minden mondatban szerepelt a *múlt héten*, *tavaly*, *mostanában* vagy valamely ezekhez hasonló időhatározó a mondatok hasonlóságának csökkentése érdekében. Ezen változtatás miatt minden ige múlt időben szerepelt. A múltidejűség azt is elősegítette,

hogy a mondatok ne határozzák meg a vizsgált igével leírt cselekvés időtartamát, ezzel befolyásolva az értelmezést.

A mondatok között 53 töltelékmondat is szerepelt. A 107 mondatot körülbelül 26 mondatonként egy „Olvasta-e a következő mondatot” kezdetű kérdés szakította meg, a monotonitás enyhítésének érdekében.

A teszt interneten volt elérhető, két részben. Az első rész 53, második rész 54 mondatot tartalmazott.

A kísérlet elején a kísérleti személyek a következő írásbeli utasítást kapták:

„Ez a kérdőív egy pszicholingvisztikával kapcsolatos felmérés része. Eldöntendő kérdéseket és kiegészítendő mondatokat tartalmaz. A kiegészítendő mondatok esetén kérlek titeket, hogy a mondatban _____-al jelölt helyen az átlalatok leginkább megfelelőnek tartott RAGOT írástok a válaszmezőbe.

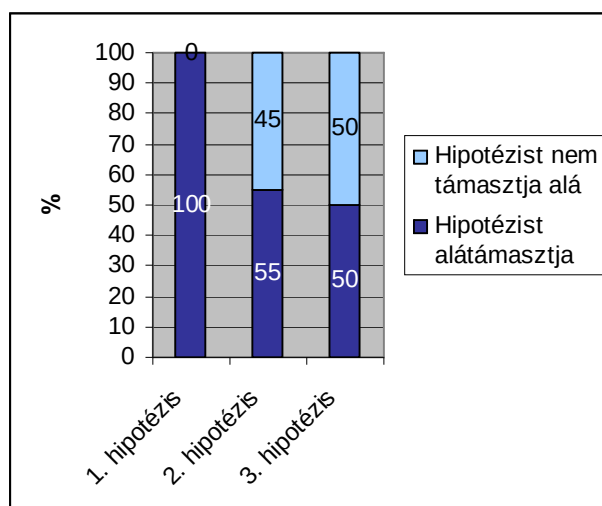
Mivel a kérdőív a nyelvben újonnan megjelenő kifejezések értelmezését is vizsgálja, elképzelhető, hogy számotokra ismeretlen kifejezésekkel is fogtok találkozni. Ebben az esetben a szerintetek leginkább természetesen hangzó választ írástok a válaszmezőbe.

Köszönöm a segítségeket!”

A kísérleti személyek által válaszul írt ragok alapján próbálok arra következtetni, hogy hogyan értelmezték az általam kreált igét.

5.2. Eredmények

Mivel nem voltak előre meghatározott lehetőség, érkeztek olyan egyedi válaszok, melyeket nem reprezentatív voltak miatt nem tudtam figyelembe venni. Így a ragok közül kiválogattam azokat, amelyekkel a kísérleti személyek minimum 0,5%-a válaszolt. Majd megállapítottam, hogy az így kapott válaszok közül melyek lépnék túl szignifikánsan a véletlenszintet, amennyiben feleletválasztós tesztről lenne szó és a minimum 0,5% által választott ragok lennének a választási lehetőségek. (Például négy, 0,5%-t meghaladó válasz esetén a 25%-nál állapítottam meg a véletlenszintet.) A válaszokat rendszereztem aszerint, hogy melyik fent tárgyalt hipotézist támasztják alá. Nem minden mondat adott lehetőséget mindhárom hipotézis alapján való értelmezésre, így 100%-nak azon mondatok számát tekintettem hipotézisenként, amelyek megengedték az adott hipotézisben megfogalmazott értelmezést. Az eredmények százalékos megoszlása az 1. Ábrán látható.

1. Ábra. Az egyes válaszadási stratégiák megjelenése az újító igekötős mondatokban, az első vizsgálatban. (Egy mondatra adott válaszok között több stratégia is megjelenhet, a grafikon azt mutatja, hogy az adott értelmezési stratégia hány mondatban jelent meg összesen véletlen szint fölött)

Az eredmények alapján úgy látszik, hogy mindhárom hipotézisben leírt értelmezési stratégia megjelent a válaszadás során.

A vizsgálatot a valódi kommunikációs helyzethez való közelítés érdekében megismétlem hangfájlok felhasználásával is.

6. Második vizsgálat

6.1. Résztevők, módszer

A második vizsgálat során 33, átlagosan 20 év körüli kísérleti személy töltött ki egy 107 mondatból álló tesztet. A vizsgálatra 2010 áprilisában került sor. A válaszadók a BME hallgatói voltak és a 2009/2010-es tanév tavaszi félévében a Kognitív tudományok tanszék által meghirdetett órák keretében vettek részt a vizsgálatban. A két kísérlet kitöltői között nem volt átfedés.

Az első és a második vizsgálat mondatai megegyeztek. A második vizsgálat során a kitöltők először felvételtől hallották a vizsgált mondatot. A felvételeken a kiegészítendő rag helyét köhögéssel maszkoltam. A hang lejátszása után 2 másodperccel megjelent a képernyőn a kiegészítendő szó. Például elhangzott a *Peti leakadt Barbi* mostanában.* mondat, ahol a * helyén köhögés volt hallható, majd a kísérleti személyeknek a

Barbi _____ szót kellett kiegészíteniük (lásd Dankovics & Pléh, 2011). A kitöltés megkezdése előtt lehetőség volt egy próbamondat meghallgatására a hangminőség optimalizálásának érdekében. A kísérletet Várhelyi Klára programozta. A második vizsgálat is interneten volt elérhető, két részben. Az első rész itt is 53, második rész pedig 54 mondatot tartalmazott.

A kísérlet elején a kísérleti személyek a következő írásbeli utasítást kapták:

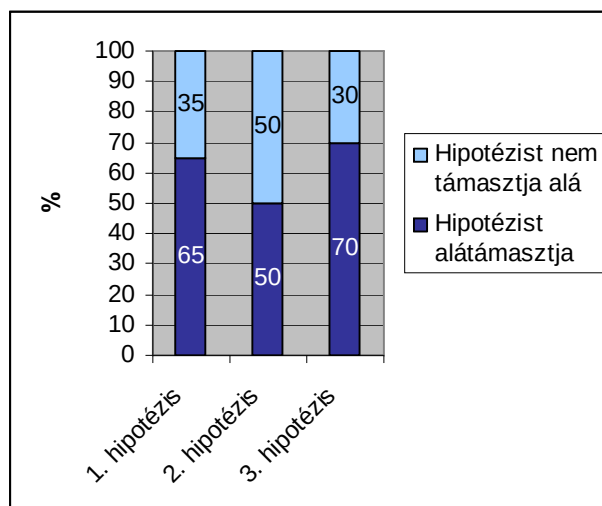
„Ez a kérdőív egy pszicholingvisztikával kapcsolatos felmérés része. Kiegészítendő mondatokat tartalmaz, melyekkel párhuzamosan hangokat fogtok hallani. Ezek után megjelenik a kiegészítendő szó szövegesen is. Kérlek titeket, hogy a hangok alapján a _____-lal jelölt helyre az átlalatok leginkább megfelelőnek tartott RAGOT írástok a hallott hangok alapján. Mivel a kérdőív a nyelvben újonnan megjelenő kifejezések értelmezését is vizsgálja, elképzelhető, hogy számotokra ismeretlen kifejezésekkel is fogtok találkozni. Ebben az esetben próbáljátok a hallott hangok alapján értelmezni a kifejezéseket!

A „Hangpróba” gombra húzva az egeret meghallgathatsz egy próbamondatot. Kérlek ez alapján állítsd be a hangszóródon a hangerőt.

Köszönöm a segítségeket!”

6.2. Eredmények

A második vizsgálat megerősítette az első vizsgálatban megjelenő értelmezési stratégiák jelenlétét. A mondatokra adott válaszokat az első vizsgálatban leírttal megegyező módszerrel összesítettem. A részletes eredmények a 2. ábrán láthatóak.

2. Ábra. Az egyes válaszadási stratégiák megjelenése az újító igekötős mondatokban a 2. vizsgálatban (Egy mondatra adott válaszok között több stratégia is megjelenhet, a grafikon azt mutatja, hogy az adott értelmezési stratégia hány mondatban jelent meg összesen véletlen szint fölött)

A második vizsgálat is alátámasztja mindhárom értelmezési stratégia jelenlétét. Az első és második hipotézisben leírt értelmezési stratégia alaposabb vizsgálata érdekében előfeszítéses vizsgálatokat végeztem 10 és 15 éves, valamint 20 év körüli egyetemistákkal.

7. Harmadik vizsgálat

7.1. Résztevők, módszer

A harmadik vizsgálat során előfeszítéses szódöntés vizsgálatot alkalmaztam az első és második hipotézisben megfogalmazott kapcsolat jelenlétének kimutatására. Az első két vizsgálat igekötős igéi szerepeltek a harmadik vizsgálatban is. Az előfeszítő szó egy létező igekötős ige, a célszó pedig egy az előző vizsgálatban is szereplő kicserélt igekötős ige volt. A vizsgálatban négy, az eredeti igével ellentétesen értelmezhető (1. hipotézis) és öt az eredeti ige szinonimájaként értelmezhető szópár (2. hipotézis) szerepelt kilenc kontroll szópár mellett, melyek hosszúságban és gyakoriságban illeszkedtek az első két csoportba tartozó szavakhoz.¹ A kontrollként használt szópárok is igekötős igék voltak, ahol a célszó a vizsgált igéhez hasonlóan megváltoztatott igekötővel szerepelt a vizsgálatban. A szópárok az 1. táblázatban olvashatóak.

¹ A szavak gyakoriságát a Szószablya adatbázis (<http://szotar.mokk.bme.hu/szoszablya/searchq.php>) adatai alapján vettem figyelembe.

Ellentét		Kontroll 1	
Előfeszítő szó	Célszó	Előfeszítő szó	Célszó
berág	kirág	beolt	Kiolt
rákattan	lekattan	Leolt	Felolt
bekattan	kikattan	lenyugszik	Felnyugszik
belezúg	kizúg	leugat	Felugat
Szinonima		Kontroll 2	
rákattan	Felkattan	megzakkan	Felzakkan
bekattan	Felkattan	megdöglök	Feldöglök
behal	Lehal	megugat	Átugat
benyög	Kinyög	beájul	Felájul
belezúg	Rázúg	megkattan	Felkattan

1. Táblázat: a 3. vizsgálatban használt szópárok

A felnőtt és a 15 éves korosztálynál 60, a 10 éves korosztálynál 120 ezredmásodpercig megjelenő előfeszítő szó után közvetlenül jelent meg a célszó, mely addig volt látható, míg a kísérleti személyek döntést nem hoztak róla. Létező szó esetén az i, nem létező szó esetén az r billentyű lenyomásával adhattak választ. A szópárok között 250 ezredmásodpercig üres képernyő jelent meg.

A kísérleti személyek a következő írásbeli utasítást kapták:

„Szia,

a képernyőn megjelenő szavakat fogsz látni. Azt kell eldöntened, hogy ezek létező szavak-e. A következő gombokat kell megnyomnod:

r-nem létező szó i-létező szó.

A vizsgálat az enter leütésével indul.

Köszönöm, hogy segítesz!”

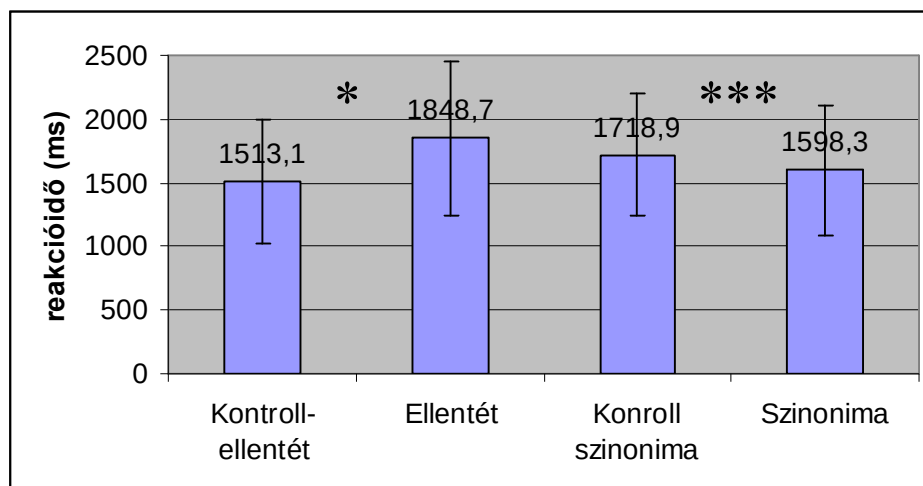
A vizsgálatban egyetemisták, valamint 4. és 9. osztályos tanulók vettek részt. Az egyes korcsoportokkal külön vettem fel a vizsgálatokat, így a részleteket és eredményeket is külön tárgyalom.

7.2. Résztvevők, eredmények

7.2.1. Egyetemisták

A vizsgálatban 18, átlagosan 22 éves (szórás=1,58) egyetemista vett részt a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pszicholingvisztika kurzusának hallgatói közül. A vizsgálatra 2011 áprilisában és májusában került sor.

Az egyes hipotézishez tartozó, ellentétes igekötőjű előfeszítő és célszót tartalmazó szópároknál a normál eloszlású csoportokon végzett páros t-teszt alapján a szódöntési idők szignifikánsan lassabbak voltak, mint a hozzájuk tartozó kontroll szópároknál ($t(19)=9,08$; $p<0,001$). A második hipotézishez kapcsolódó szópároknál az előző kondícióval ellentétesen szignifikáns gyorsulás volt megfigyelhető a kontroll kondícióhoz képest ($t(19)=2,7$, $p<0,05$). A reakcióidők a 3. ábrán láthatóak.

3. Ábra: az egyetemisták reakcióidői a 3. vizsgálatban

Többek között Gernsbacher vizsgálatai alapján (Gernsbacher, 1991 a és b) láthatjuk, hogy egy adott szó feldolgozásánál ideiglenesen a nem aktuális jelentések is aktiválódnak, majd különböző gátló mechanizmusoknak köszönhetően ez az aktiváció elhal. Így a fenti eredmények alapján feltételezhető, hogy az előfeszítő és a célszó közötti ellentétes kapcsolat és a nem aktuális jelentés elnyomása lassította a szódöntési folyamatot.

Továbbá az eredeti kifejezéssel ellentétes kifejezés megkonstruálása összetett folyamat, mivel magába foglalja az eredeti kifejezés értelmezésén túl az igekötő irányjelentésének megfordítását majd ez alapján egy új, az eredetivel ellentétes jelentésű kifejezés megkonstruálását. Így ez a folyamat is lassíthatja a feldolgozást a kontrollszavakéhoz képest.

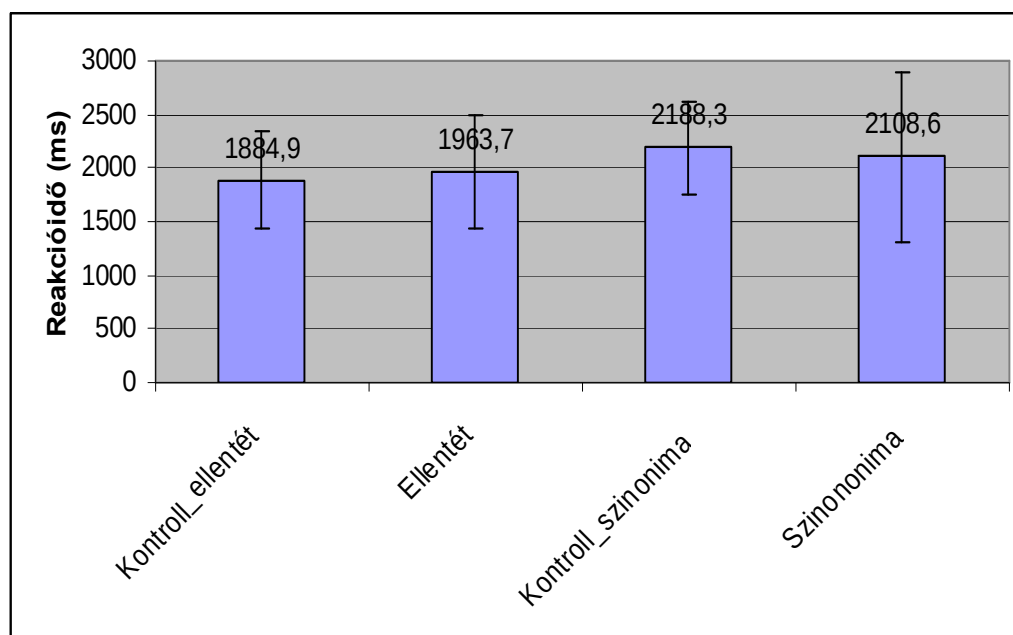
A szinonima kondícióba tartozó szópároknál bekövetkezett gyorsulás feltehetőleg annak az eredménye, hogy a két azonos jelentésű kifejezésnél az ellentétes kondícióval szemben nem lép fel versengés, hanem az előfeszítő szó inkább megkönnyíti a célszó értelmezését.

A 4. és 9. osztályos tanulókkal készült vizsgálatoknál azt szerettem volna felmérni, hogy hogyan alakulnak azon a korosztályok reakcióidői, akik nem ismerik, vagy kevésbé használják az alapul vett szlengkifejezéseket.

7.2.2. 9. osztályos tanulók

A vizsgálatban 15, átlagosan 14,5 éves (szórás=0,44) éves tanuló vett részt a Lauder Javne iskola diákjai közül. A vizsgálatra 2011 októberében került sor.

Nem jelent meg szignifikáns különbség egyik kondícióban sem. A reakcióidők a 4. ábrán láthatóak.

4. Ábra: a 9. osztályos tanulók reakcióidője a 3. vizsgálatban

A két vizsgálat hasonlóságának érdekében az egyetemistákhoz hasonlóan itt is 60 ezredmásodpercig látható előfeszítő ingereket használtam. Azonban feltételezhető, hogy a középiskolások lassabban olvasnak az egyetemistáknál, így lehetséges, hogy az eredmények ebben a korcsoportban az előfeszítő ingerek rövidsége miatt nem érték el a szignifikanciaszintet.

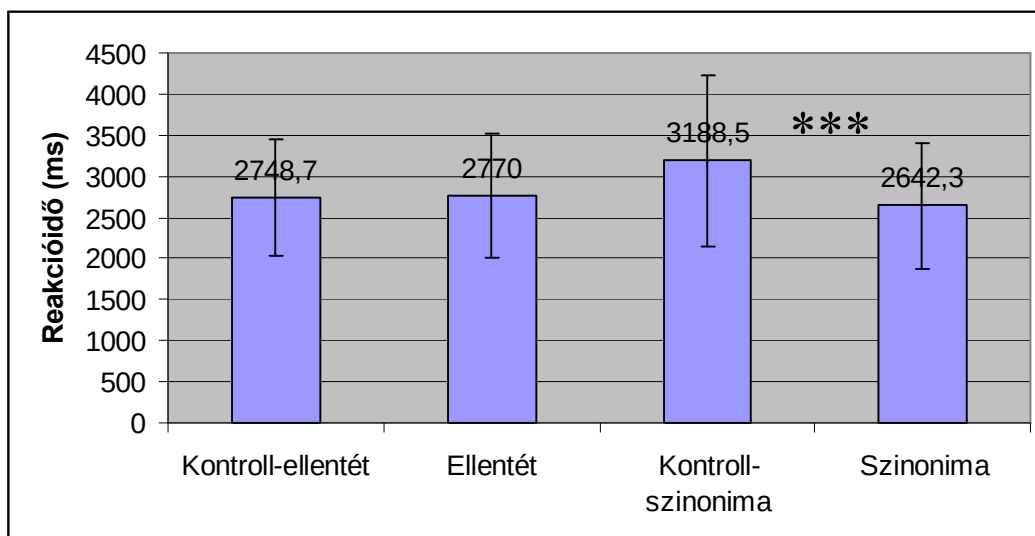
7.2.3. 4. osztályos tanulók

A vizsgálatban 15, átlagosan 9,4 éves (szórás=0,48) éves tanuló vett részt a Lauder Javne iskola diákjai közül.

Bár a szleng életkori behatárolása problémás (lásd például Vidra, 2004), ezt a fajta nyelvhasználatot általában legkorábban a középiskolás körhöz köti a szakirodalom (például a gyűjtések területének meghatározás alapján, lásd Kis, 1995). Így azt feltételeztem, hogy a 10 év körüli korosztály még nem ismeri az adott szlengkifejezéseket. Ezen feltevés igazolásához a negyedikesek a reakcióidő vizsgálaton kívül kitöltöttek egy kérdőívet (lásd Melléklet) is, melyben feleletválasztós tesztben kellett kiválasztaniuk az adott szlengkifejezések jelentéseit. A tesztben minden szónál 4 lehetőség közül lehetett választani, ahol az egyik lehetőség mindig a *nincs ilyen szó / nem tudom* válasz volt. Az előfeltételezéssel ellentétesen a teszt alapján úgy látszik, hogy a gyerekek jó része tisztában volt a vizsgált kifejezések jelentésével, 62%-ban helyesen válaszoltak a kérdésekre.

Feltételezem, hogy bár ez a korosztály ismeri ezeket a kifejezéseket és többen a jelentéseiket is tudják, valószínűleg nem képezi aktív szókincsük részét és elképzelhető, hogy nem is tudják minden kontextusban értelmezni őket (például a beleszeret típusú igéknél). Összehasonlítva a kifejezések jelentését ismerő és nem ismerő gyerekek válaszadási sebességét, nem találtam szignifikáns különbséget, így valószínűsíthető, hogy a legtöbb gyerek hallotta már az adott kifejezéseket, de a nagy részük (még ha a tesztben helyesen válaszolt is) csak felületesen tudja értelmezni azokat.

A normál eloszlású adatokon végzett páros t-próba alapján szinonima kondícióba tartozó szópároknál a szódöntési idők szignifikánsan rövidebbek voltak, mint a hozzájuk tartozó kontroll szópároknál ($t(22)=7,03$; $p<0,01$). Az ellentétes kondíció szópárjai és a hozzájuk tartozó kontroll szópárok reakcióidőit között nem volt szignifikáns különbség. A reakcióidők az 5. ábrán láthatóak.

4. Ábra: a 9. osztályos tanulók reakcióidői a 3. vizsgálatban

Feltehetően a szavak előző részben ismertetett felületesebb ismerete eredményezte a gyorsulást a szinonima kondícióban, mivel annak megállapításához, hogy két kifejezés hasonló jelentéssel rendelkezik, elég az alapkifejezés felületes megértése, azonban az ilyen mértékű szóismeret nem elegendő az ellentét kondícióban felnőtteknél megjelent versengési hatás előidézéséhez. Ehhez ugyanis viszonylag pontosan kell tudni értelmezni az adott kifejezést, hogy figyelembe véve az igekötő téri jelentésének megfordulását, az új kifejezést az eredeti ellentétéként értelmezve új jelentést konstruáljon meg (míg a szinonima kondícióban csak egy már ismert jelentést kellett egy új alakra alkalmazni).

7.3. Összefoglalás:

Az összesített adatok a 2. táblázatban láthatóak.

	Szinonima kondíció	Ellentét kondíció
Egyetemisták	Gyorsulás	Lassulás
9. osztályosok	-	-
4. osztályosok	Gyorsulás	-

2. táblázat. A 3. vizsgálat egyesített eredményei

Mivel a 9. osztályosok eredményei feltételezhetően a rövid előfeszítő ingerek miatt nem érték el a szignifikanciaszintet, főleg a másik két korosztály eredményire koncentrálok a következőkben.

Az ismertett eredmények alátámasztják mind az első, mind a második hipotézisben megjelent értelmezési stratégiák jelenlétét és arra mutatnak, hogy az első hipotézisben leírt, ellentétként való értelmezést feltételező stratégia egy bonyolultabb, mélyebb szóismeretet igénylő folyamat eredménye, míg a szinonimaként való értelmezés inkább egy ismerősségből adódó, egyszerűbb értelmezési stratégiának köszönhető.

Bár a különböző értelmezési stratégiák kapcsolatának feltérképezéséhez mindenképpen további vizsgálatokra van szükség, az eddigi vizsgálatok alapján kijelenthetjük, hogy az igekötők irányjelentése és azok térbeli változásainak hatással van ismeretlen kifejezések értelmezésére.

8. Megbeszélés

Az eddigiekben ismertett vizsgálatokban különböző módszerek, kérdőíves mondat kiegészítés és előfeszítéses vizsgálatok segítségével próbáltam feltérképezni, hogy a felnőtt beszélők milyen értelmezési stratégiákhoz folyamodnak mikor számukra ismeretlen kifejezésekkel találkoznak. A vizsgálatok újító szlenges idekötős igéket vettek alapul.

Az első két, papír- és hanginger-alapú vizsgálat alátámasztotta, hogy mindhárom a hipotézisekben felvázolt értelmezési stratégia megjelenik. Egy ellentétes irányú idekötővel rendelkező szót értelmezhetjük az eredeti szóval ellentétes jelentésűnek, azonos irányú igekötő esetén pedig szinonimaként. Továbbá megjelent a konkrét értelmezés is.

A három korosztályban, felnőtt egyetemistáknál, valamint 10. és 4. osztályos tanulóknál végzett előfeszítéses vizsgálatok megerősítették az eredeti, általam alapul vett igék, valamint kicserélt igekötős változataik közti kapcsolatot. Mivel az azonos irányú igekötős igék mind a felnőtt, mind a 4. osztályos csoportban gyorsulást eredményeztek a célszavakra adott válaszoknál, azonban az ellentétes igekötős igéknél csak a felnőtt korosztálynál jelent meg lassulás, feltételezhetjük, hogy az azonos irányú igekötős, szinonima kondíció egy egyszerűbb, a fiatalabb korosztály kevésbé alapos szóismeretével is lehetséges értelmezési stratégia eredménye, míg az ellentétes kondícióban egy bonyolultabb értelmezési stratégiára van szükség. A 4. osztályosok felszínes szóismeretét az ennek mérésére összeállított kérdőív eredményei is alátámasztják.

8. Kitekintés, esetleges további vizsgálatok

A vizsgált szóosztály nyitottsága miatt kiemelten fontos lenne még nagyobb hangsúlyt fektetni a kifejezések elterjedtségének mértékére, mivel ez az egyes beszélőknél nagy változatosságot mutat, továbbá időben sem állandó. Az ismertség meghatározásának segítségével bővíteni lehetne az eddig vizsgált szócsoportokat és különböző részcsoportokat is létre lehetne hozni a vizsgálatokban.

A vizsgálatot érdemes lenne hosszabb előfeszítési idővel megismételni középiskolás tanulóknál.

Annak vizsgálatához, hogy az általam kreált kifejezések hatnak-e a már létező kifejezések értelmezésére, érdemes lenne az eddigi priming vizsgálatokat fordított előfeszítő és célszó helyzetben lévő ingerekkel is megismételni.

A szlengkifejezések és az igekötős igék egyaránt speciális részét képezik nyelvünknek mivel számos új kifejezés megjelenése lehetséges ebben a szóosztályban. Azonban ezek a kifejezések éppen előbbi tulajdonságuk miatt számos kérdést is felvetnek. Például, hogy mi alapján tekinthetjük nyelvünk részének az egyes kifejezéseket. A társadalom mekkora hányada kell, hogy aktív használójává váljon? Mennyien szükséges, hogy megértsék az adott kifejezést? Milyen mértékben kell, hogy alkalmazhatóak legyenek rá a különböző morfológiai transzformációk? Hogy állapíthatjuk meg a közszleng és csoportszlengek közti határokat (Kis, 1995) Esetleg érdemes egy kontinuum mentén gondolkodni ebben a kérdésben is?

Ezeknek a nyelv változásárának szempontjából rendkívül érdekes kérdéseknek a megválaszolását segíthetik elő az egyre nagyobb anyagot vizsgáló és számítási erővel rendelkező elektronikus adatbázisok és talán az eddigiekben bemutatotthoz hasonló az új kifejezések megértését, használatát feltérképező vizsgálatok is.

10. Felhasznált irodalom:

- Dankovics N. & Pléh Cs. (2001) Hangrestaurációs jelenségek és alaktani feldolgozás a magyarban: Azt halljuk-e , amit várunk?. In: Pléh Csaba és Lukács Ágnes (szerk.): *A magyar morfológia pszicholingvisztikája*. Budapest, Osiris. 55-83. o.
- Fischer, U. (1994). *Learning words from context and dictionaries: An experimental comparison*. *Applied Psycholinguistics*, 15, 551-574.
- Gernsbacher, M. A., & Faust, M. (1991a). The role of suppression in sentence comprehension. In G. B. Simpson (Ed.), *Comprehending word and sentence* (pp. 97-128).
- Gernsbacher, M. A., & Faust, M. (1991b). The mechanism of suppression: A component of general comprehension skill. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 17, 245-262.
- Kiefer F. & Ladányi M. (2000) A be igekötő kapcsolódási mintái. In: Kiefer Ferenc (szerk.): *Strukturális magyar nyelvtan*. 3.. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Kis T. (1997) *Szemponatok és adalékok a magyar szleng kutatásához*
http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/tanulmanyok/hun_sl.htm (letöltve: 2009 10. 11.)
- Kis T. (1997) Magyar szlengszótárak.
http://mnytud.arts.unideb.hu/mnyj/32/szl_szot.htm (letöltve: 2011 10. 09.)
- Kittay, E. F. (1992). Semantic fields and the individuation of content. In A. Lehrer & E. F. Kittay (Eds.), *Frames, fields, and contrasts; New essays*
- Kövecses Z. (2005). *Metafora*. Typotex Kiadó, Budapest.
- Kövecses Z. (2009). *Magyar szlengszótár*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Marlslen-Wilson, W. (1994). *Morphology and Meaning in the English Mental Lexicon*
<http://micro5.mscc.huji.ac.il/~frost/files/VisualProc/Marslenwilson1994.pdf>
(letöltve: 2009. 11. 13.)
- Nádasdy Á. (2002). *Besír, beröhög*, Magyar Narancs 2002/08/29 40.
- Pléh Cs. & Juhász L. Zs. (2001a). Az igekötők pszicholingvisztikájáról. In: *Újabb tanulmányok a strukturális magyar nyelvtan és a nyelvtörténet köréből*. Kiefer Ferenc tiszteletére barátai és tanítványai. Szerk. Bakró-Nagy M., Bánréti Z. & É. Kiss K.. Osiris Kiadó, Budapest. 199–211.
- Pléh Cs. & Juhász L. Zs. (2001b). Többmorfémás szavak megértése a magyarban. In: *A magyar morfológia pszicholingvisztikája*. Szerk. Pléh Csaba, Lukács Ágnes. Osiris Kiadó, Budapest.
- Pléh Cs., Lukács Á. & Kas Bence (2008). A szótár pszicholingvisztikája In: *Strukturális magyar nyelvtan 4..* Szerk.: Kiefer Ferenc. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Taft, M. (1979). Recognition of affixed words and the word frequency effect.
<http://www2.psy.unsw.edu.au/Users/mtaft/MandC1979.PDF> (letöltve: 2009. 10. 09.)
- Vidra A. (2004). Az ifjúság sajátos nyelvhasználatáról.
<http://www.inco.hu/inco7/valos/cikk3h.htm> (letöltve: 2011. 10. 09.)
- Whitmore, J.M. (2004). Partial knowledge of word meanings: thematic and taxonomic representations. *J Psycholinguist Res* 33:137.

11. Melléklet

Név:

Kérlek húzd alá, hogy szerinted melyik szó mit jelenthet! Szavanként több választ is adhatsz!

1, rákattan

a, ráugrik
c, megkéri valamire

b, nagyon megszeret
d, nincs ilyen szó/nem tudom

2, belezúg

a, beleesik
c, beleszeret

b, ajándékot ad neki
d, nincs ilyen szó/nem tudom

3. bekattan

a, megőrül
c, átalakul

b, belép
d, nincs ilyen szó/nem tudom

4, berág

a, beárul valakit
c, megrág

b, megharagszik valakire
d, nincs ilyen szó/nem tudom

5, behal

a, viccesnek talál
b, meglepődik

b, meghal
d, nincs ilyen szó/nem tudom

6, benyög

a, furcsa hangot ad ki
c, elfárad

b, elmond valamit
d, nincs ilyen szó/nem tudom